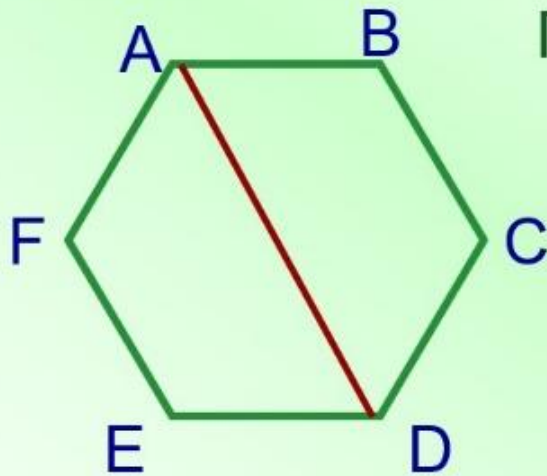

ПРАВИЛЬНІ МНОГОКУТНИКИ. ДОВЖИНА КОЛА.

ПЛОЩА КРУГА

МНОГОКУТНИК

Проста замкнена ламана, сусідні ланки якої не лежать на одній прямій називається **МНОГОКУТНИКОМ**. Вершини ламаної називаються **вершинами многокутника**, а ланки ламаної - **сторонами многокутника**

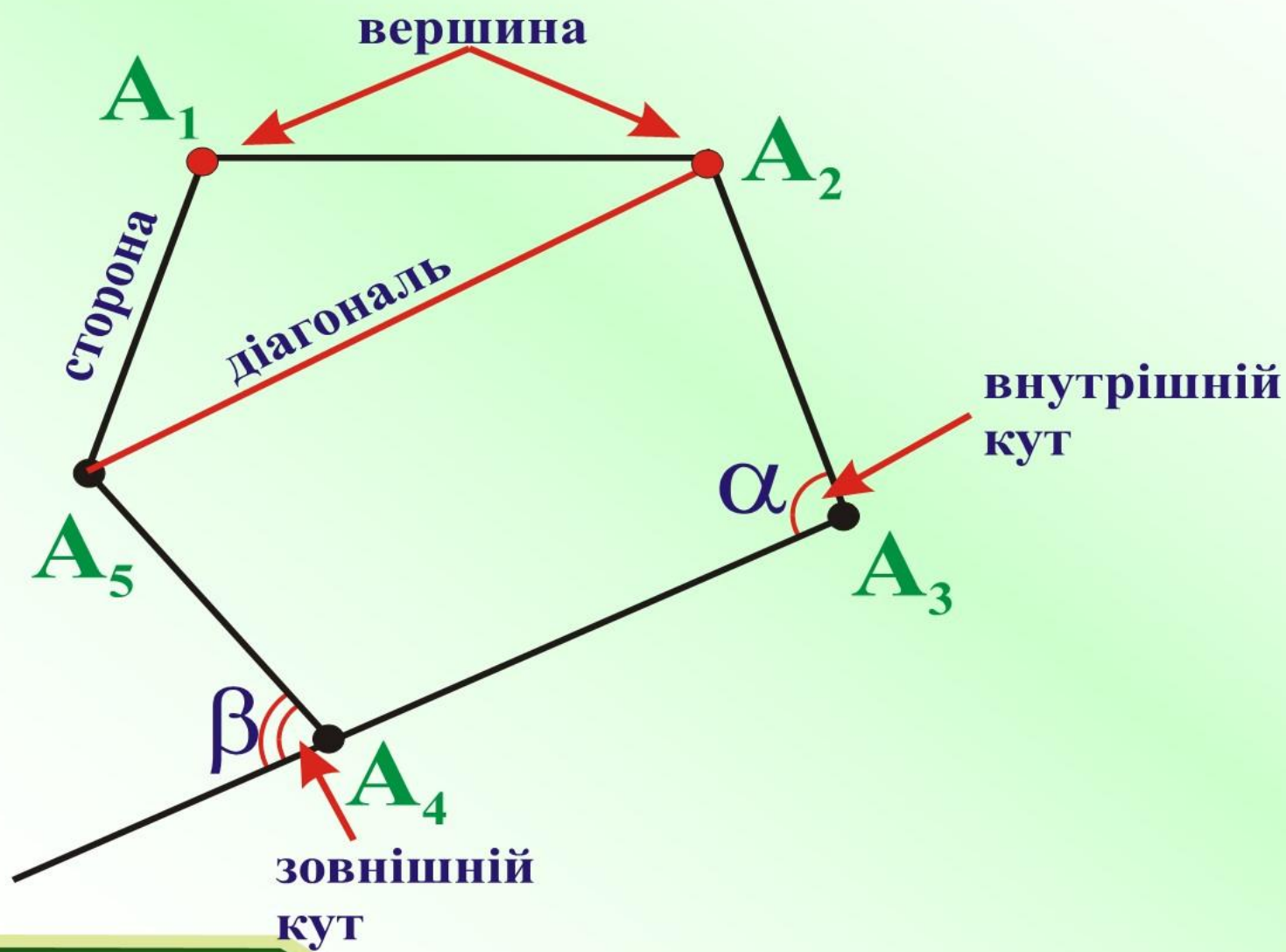
Відрізки, які з'єднують несусідні вершини многокутника, називають **діагоналями**.

AD - діагональ

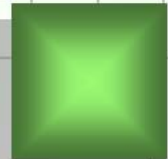
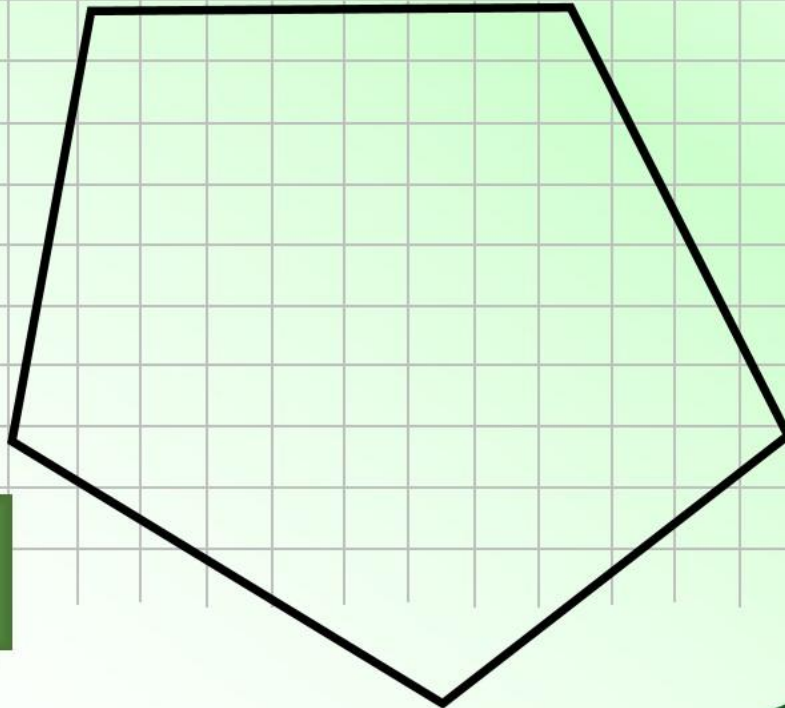
Многокутник з n - вершинами, тобто з n - сторонами, називається **n -КУТНИКОМ**.

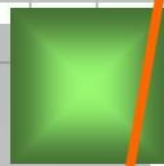
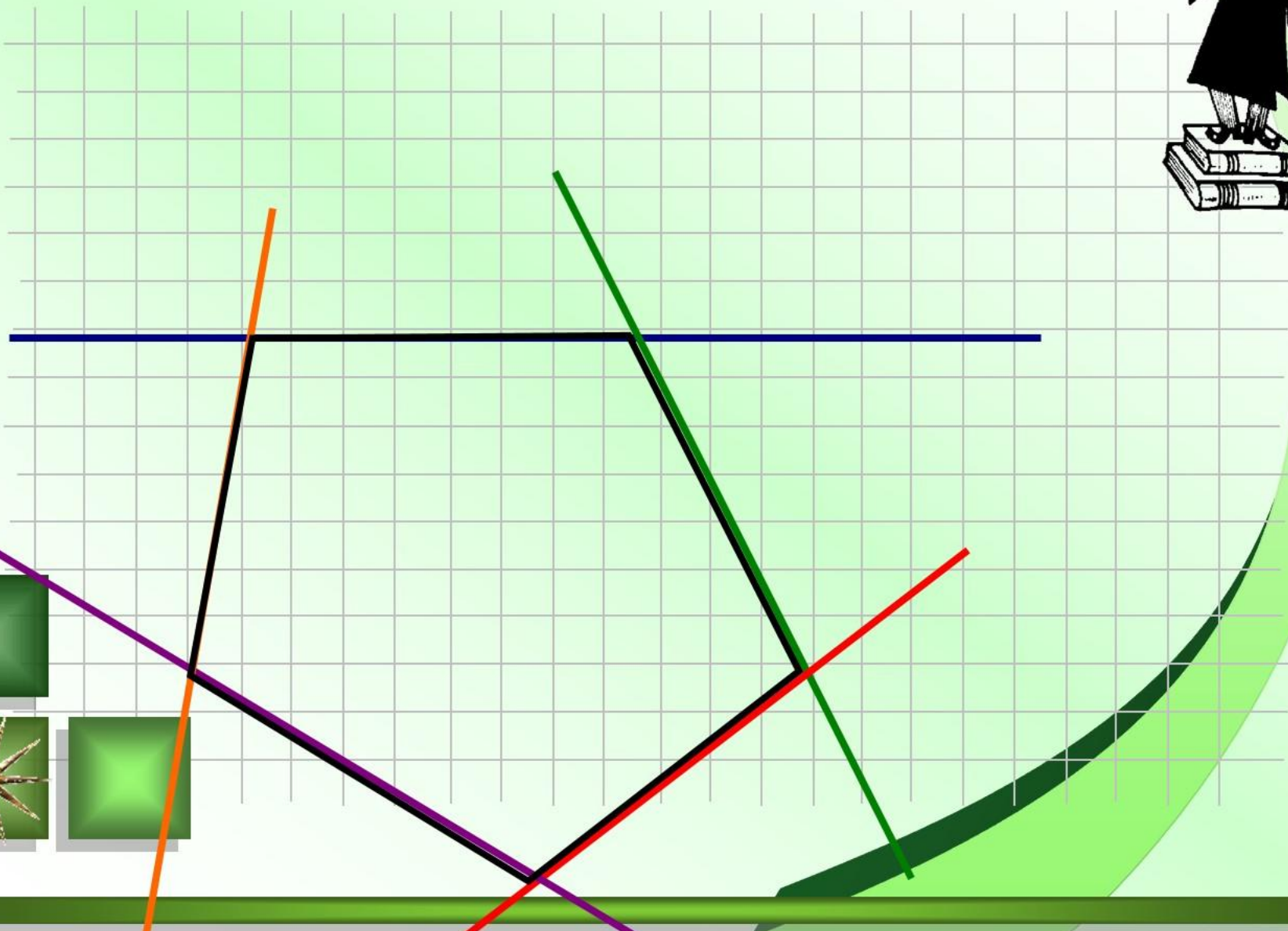
Периметром многокутника називають суму довжин усіх його сторін **$P=AB+BC+CD+DE+AE$**

Елементи многокутника

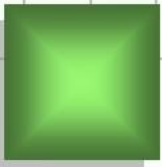
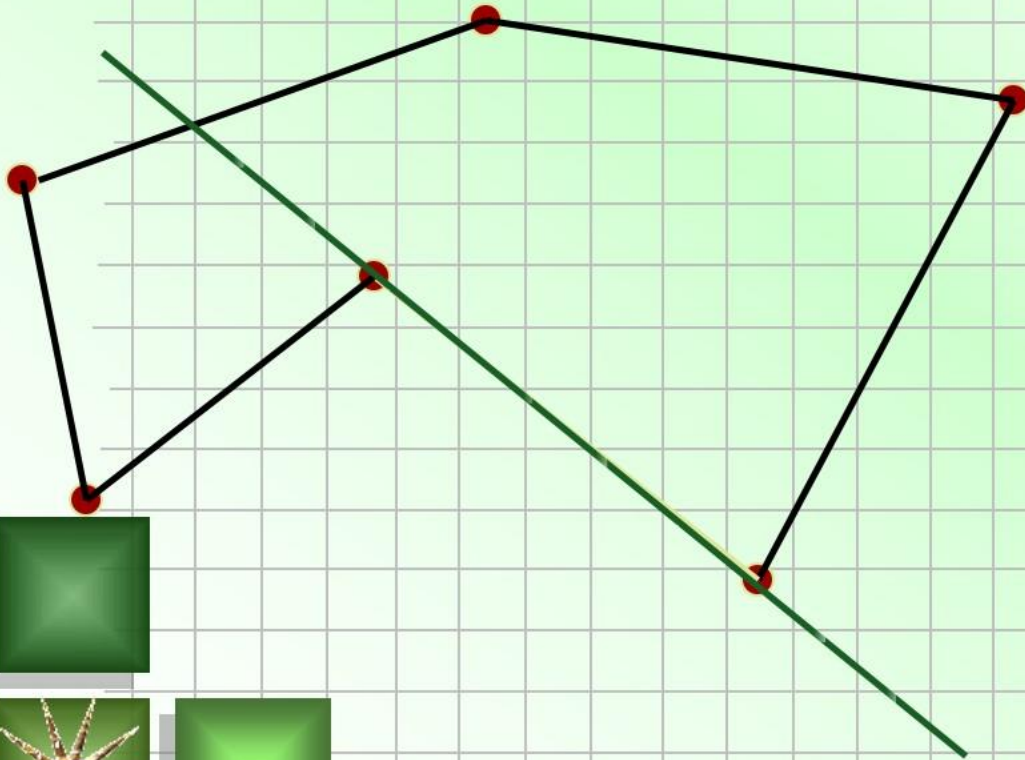
Опуклим називається многокутник,
якщо він лежить в одній півплощині відносно
будь-якої прямої, яка містить його сторону

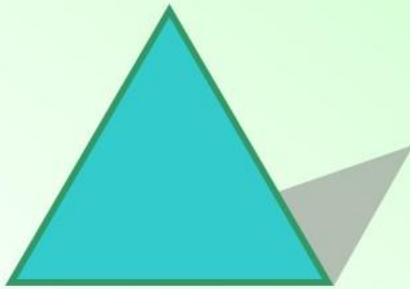
Неопуклый многоугольник

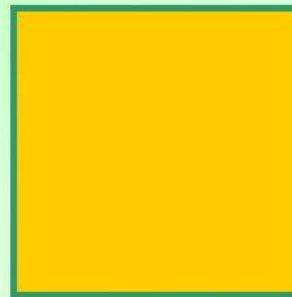
Правильні многокутники

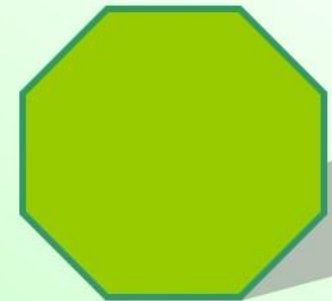
Означення. Многокутник називається правильним, якщо у нього всі сторони рівні і всі кути рівні.

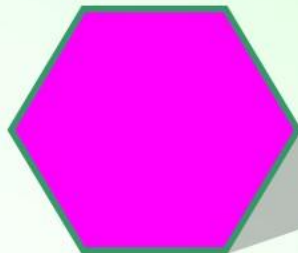
Правильний трикутник

Правильний чотирикутник

Правильний восьмикутник

Правильний шестикутник

Властивості опуклих багатокутників

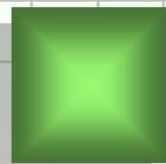
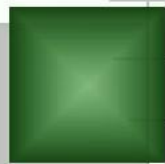
1. З кожної вершини можна провести

$n-3$ діагоналі.

2. Кількість усіх діагоналей дорівнює $\frac{n(n-3)}{2}$;

3. Для будь-якої сторони a справедливо, що $a < P$
(P – периметр n -кутника).

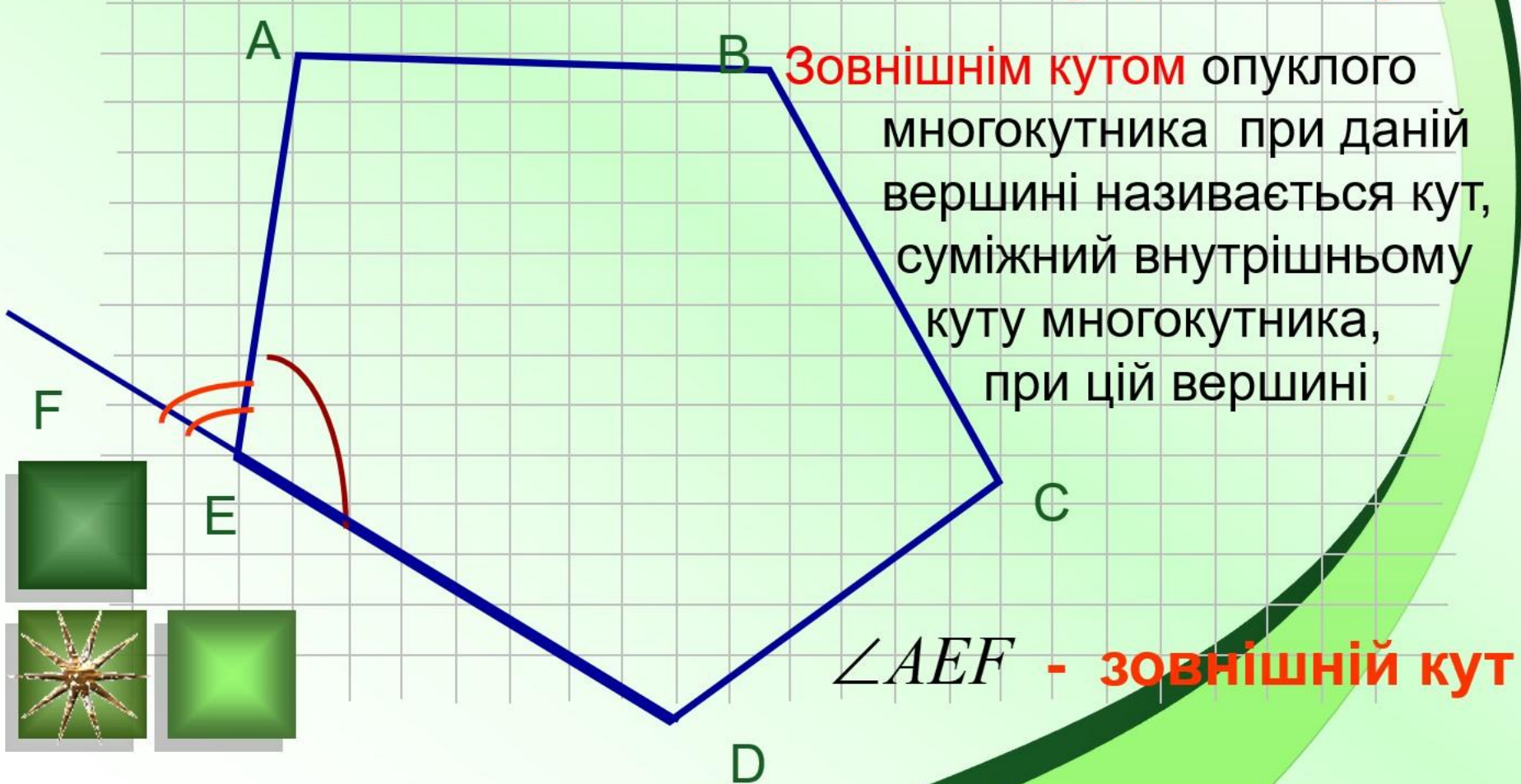
4. Периметр правильного n -кутника $P = an$
(P – периметр, a – сторона)

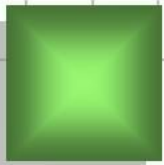
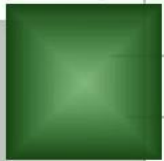
Кути многокутника

Кутом (внутрішнім) опуклого многокутника при даній вершині називається кут, утворений його сторонами, що сходяться в цій вершині. $\angle AED$ - **внутрішній кут**

**Сума кутів опуклого
 n – кутника
дорівнює
 $180^\circ \cdot (n-2)$**

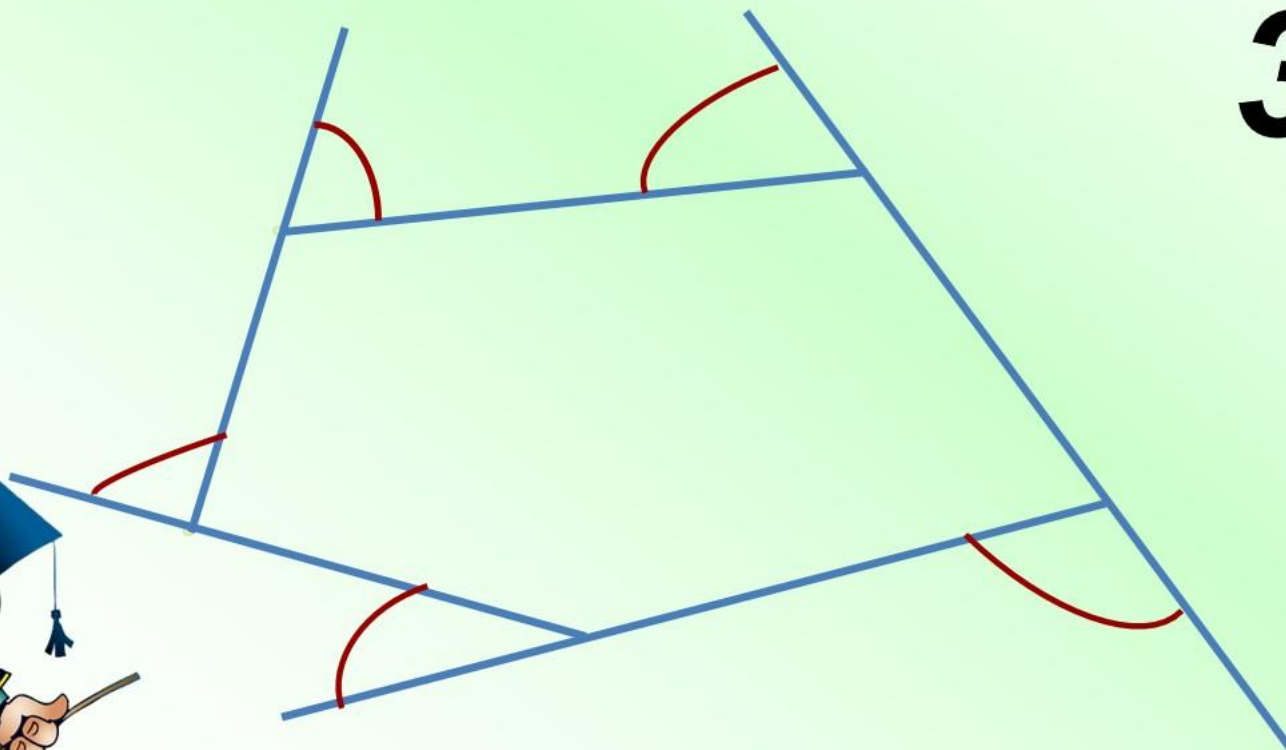

Сума зовнішніх кутів

**опуклого многокутника
дорівнює**

360°

Куги правильного

n-кутника

1. Внутрішній кут: $\alpha = \frac{180^\circ(n-2)}{n};$

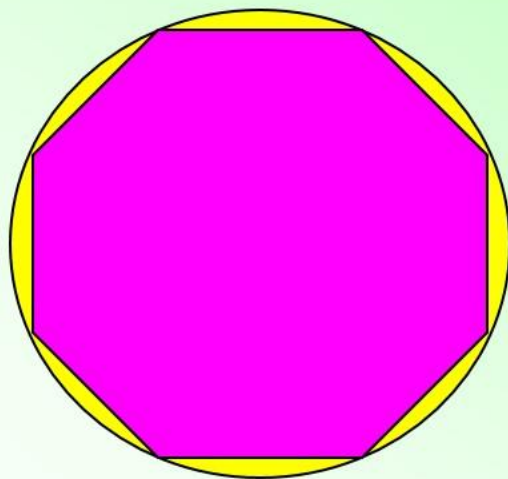
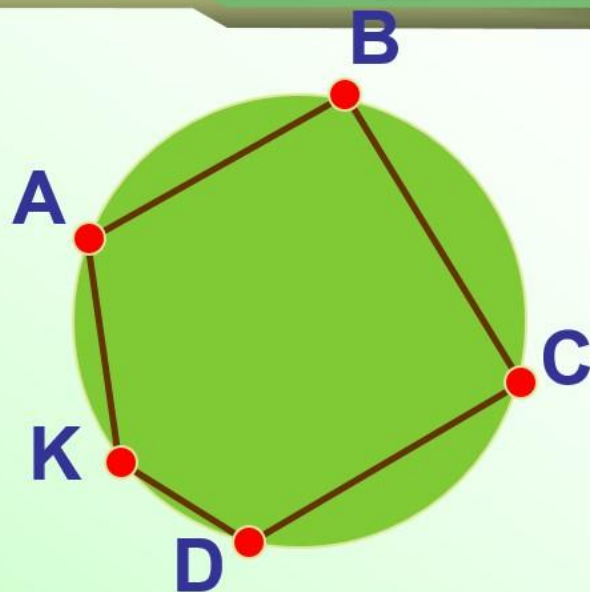
2. Зовнішній кут: $\beta = \frac{360^\circ}{n};$

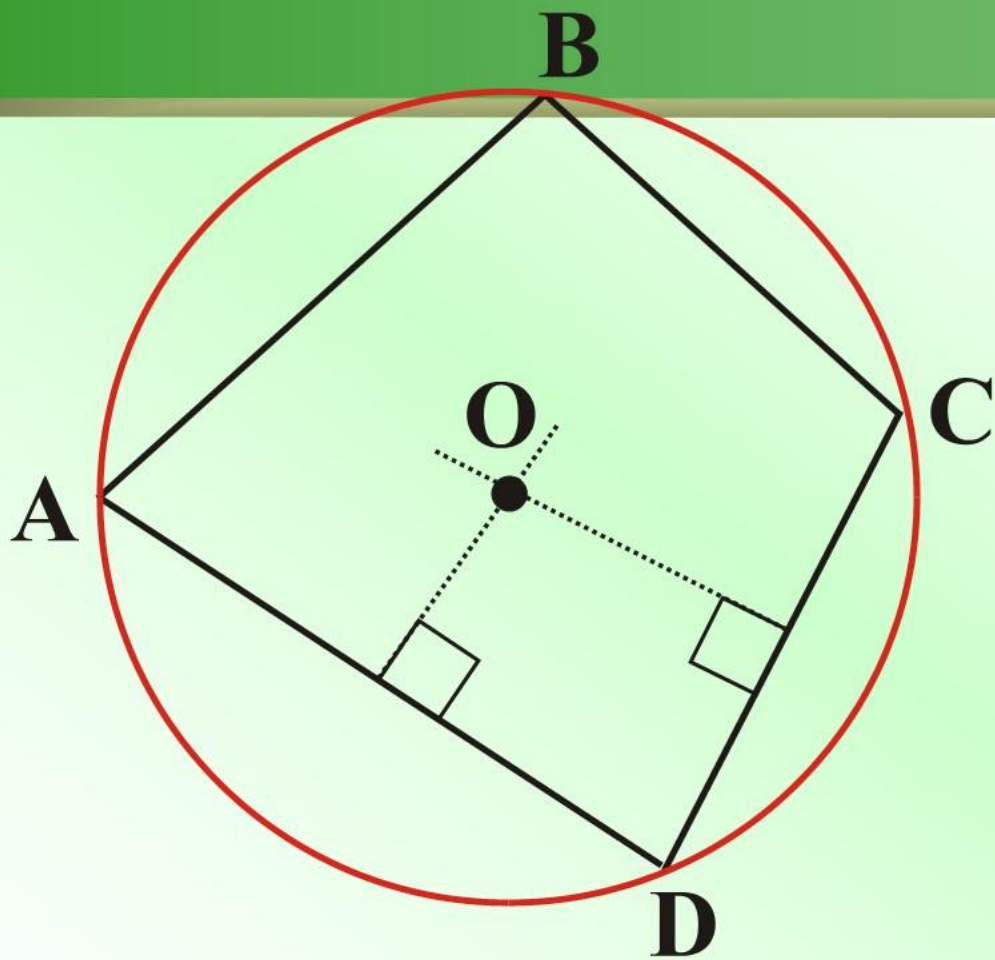
3. Центральний кут: $\gamma = \frac{360^\circ}{n};$

Вписані і описані правильні многокутники

Многокутник називається
вписаним у коло,
якщо всі його вершини
лежать на деякому
колі.

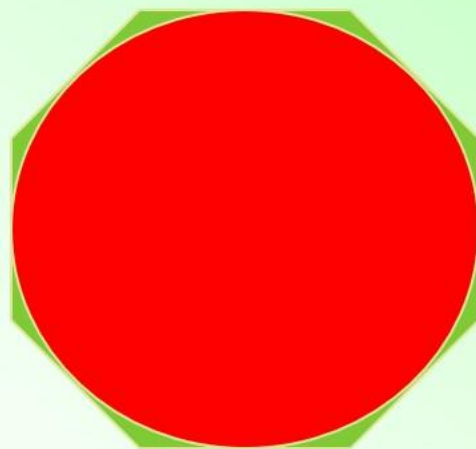
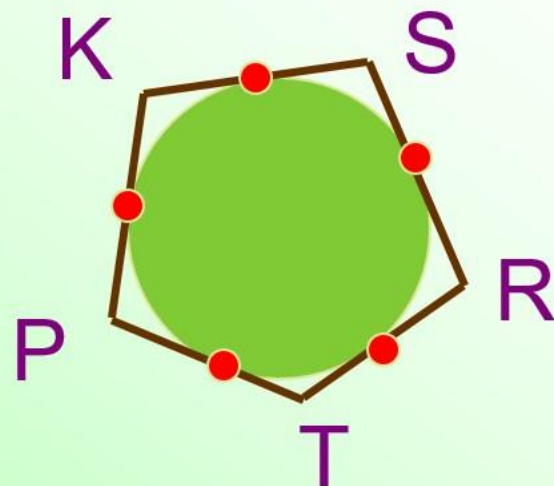
**O - точка перетину
серединних
перпендикулярів**

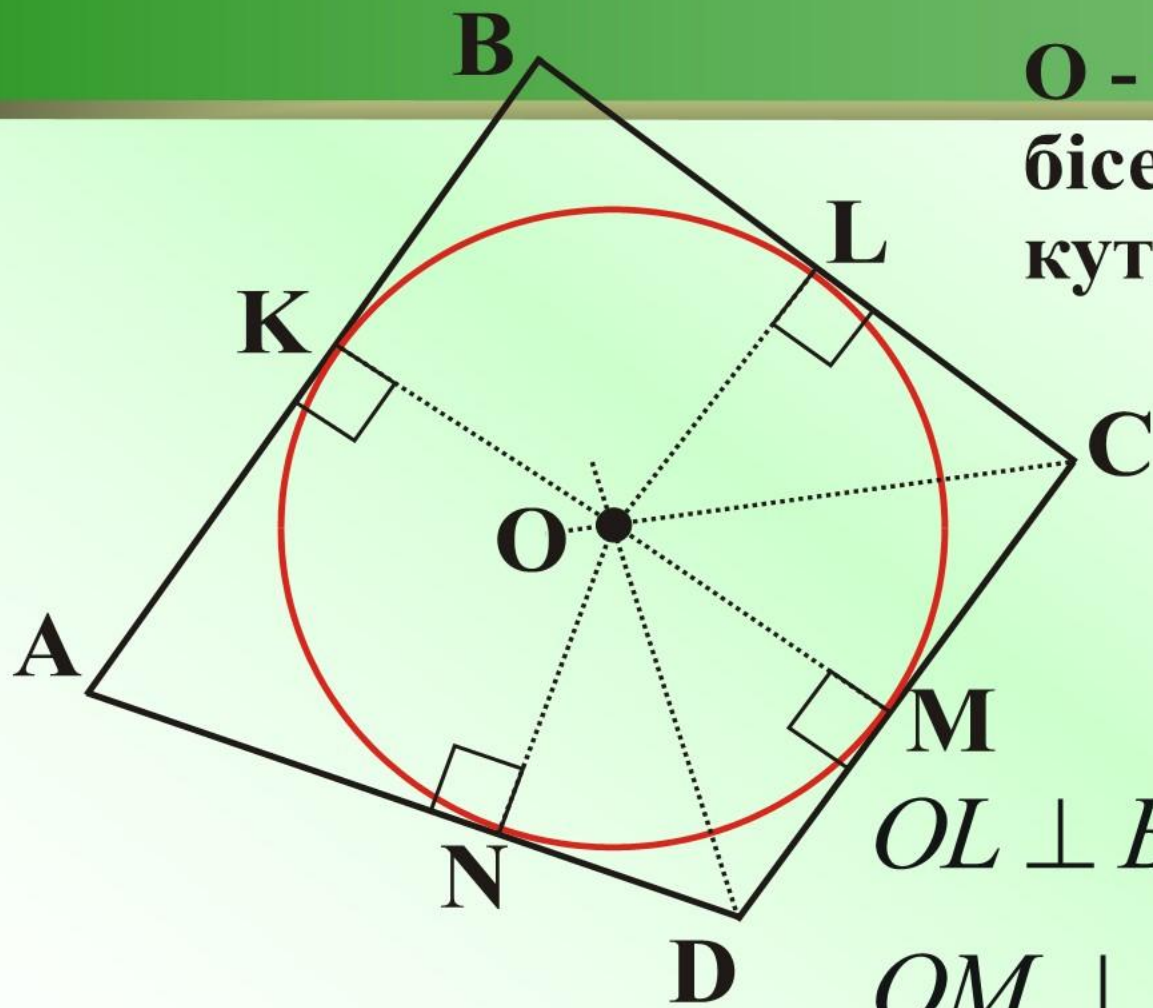
$$\mathbf{AO = OB = OC = OD = R}$$

Вписані і описані правильні многокутники

Многокутник називається описаним навколо кола, якщо всі його сторони дотикаються до деякого кола.

O - точка перетину
бісектрис внутрішніх
кутів многокутника.

$$OL \perp BC, \quad OK \perp AB,$$

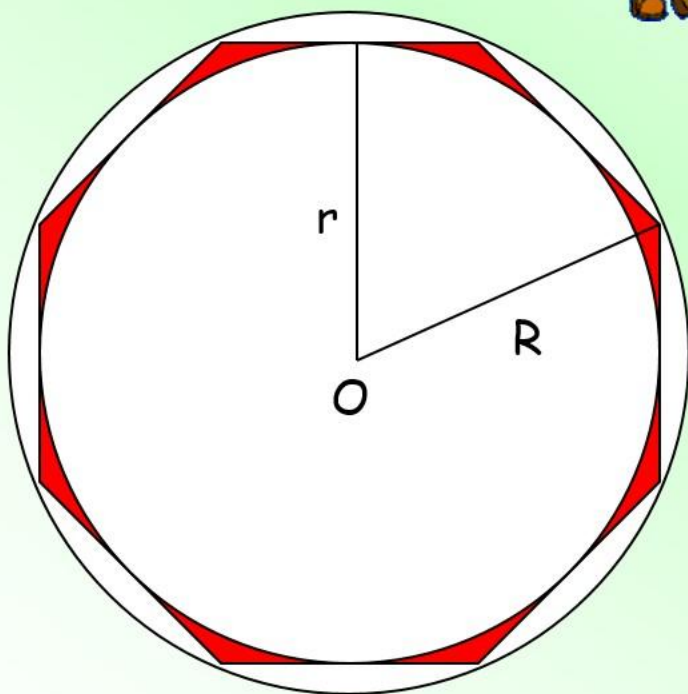
$$OM \perp DC, \quad ON \perp AD$$

$$OL = OK = OM = ON = r$$

Будь-який правильний многокутник є одночасно вписаним і описаним, причому центри його описаного і вписаного кіл збігаються.

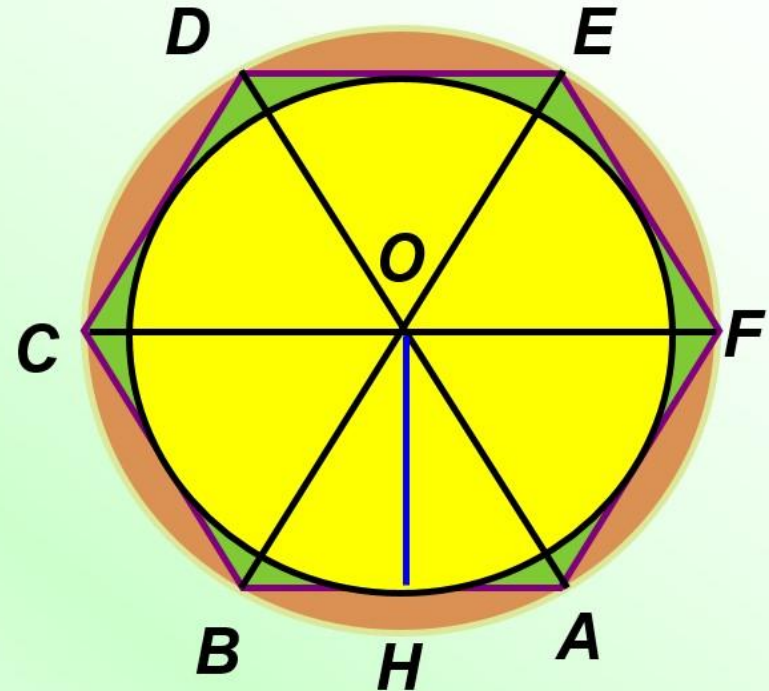
Сторона многокутника і радіус вписаного кола

OA – радіус описаного
кола (R)

OH – радіус вписаного
кола (r)

AB – сторона правильного n -кутника
(a_n)

Формули для радіусів вписаних і описаних кіл правильних багатокутників

Кількість сторін	$n = 3$	$n = 4$	$n = 6$
Радіус			
$R = \frac{a_n}{2 \sin \frac{180^\circ}{n}}$	$R = \frac{a_3 \sqrt{3}}{3}$	$R = \frac{a_4 \sqrt{2}}{2}$	$R = a_6$
$r = \frac{a_n}{2 \operatorname{tg} \frac{180^\circ}{n}}$	$r = \frac{a_3 \sqrt{3}}{6}$	$r = \frac{a_4}{2}$	$r = \frac{a_6 \sqrt{3}}{2}$

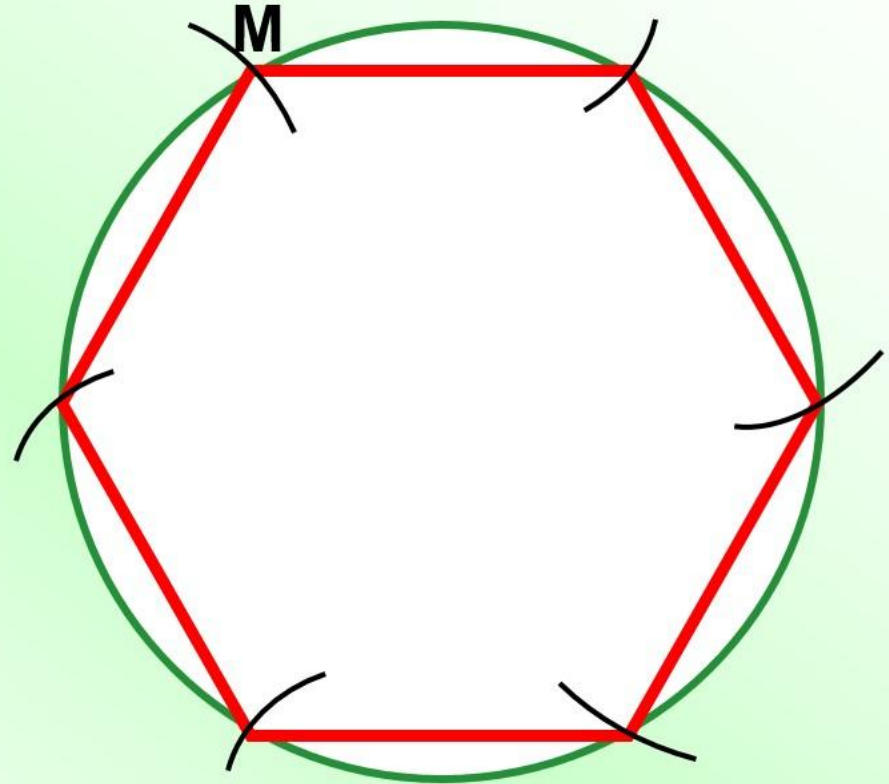

a_n	R, r	R	R	r	r
a_n			$2R \sin \frac{180^\circ}{n}$		$2r \operatorname{tg} \frac{180^\circ}{n}$
a_3			$R\sqrt{3}$		$2r\sqrt{3}$
a_4			$R\sqrt{2}$		$2r$
a_6			R		$\frac{2\sqrt{3}}{3}r$

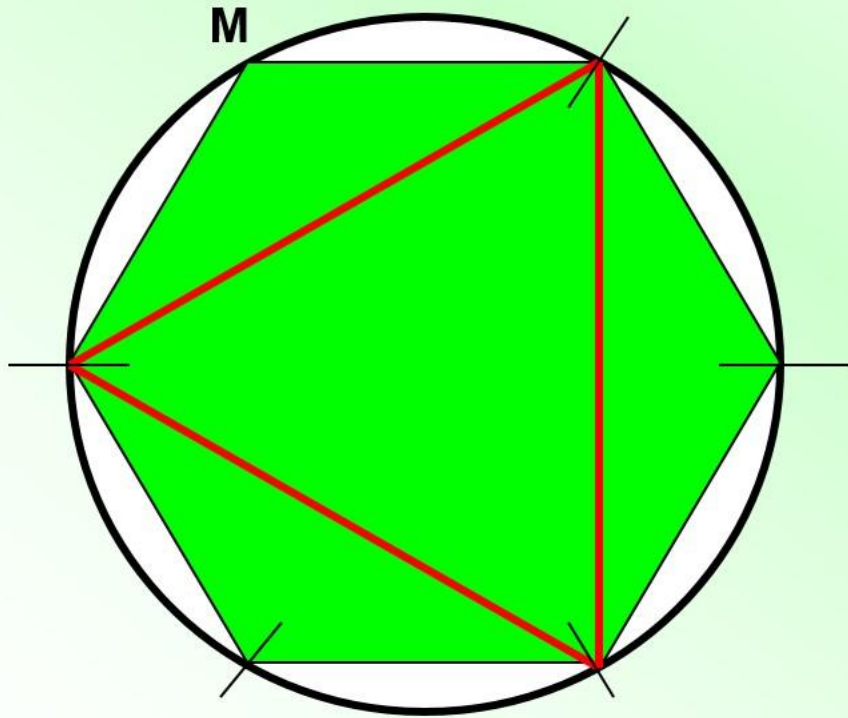
Алгоритм побудови правильного шестикутника

- 1) Побудувати коло довільного радіуса.
- 2) Від довільної точки M кола потрібно послідовно відкласти хорди, які дорівнюють радіусу.
- 3) З'єднати послідовно точки - це вершини правильного шестикутника.

Алгоритм побудови правильного трикутника

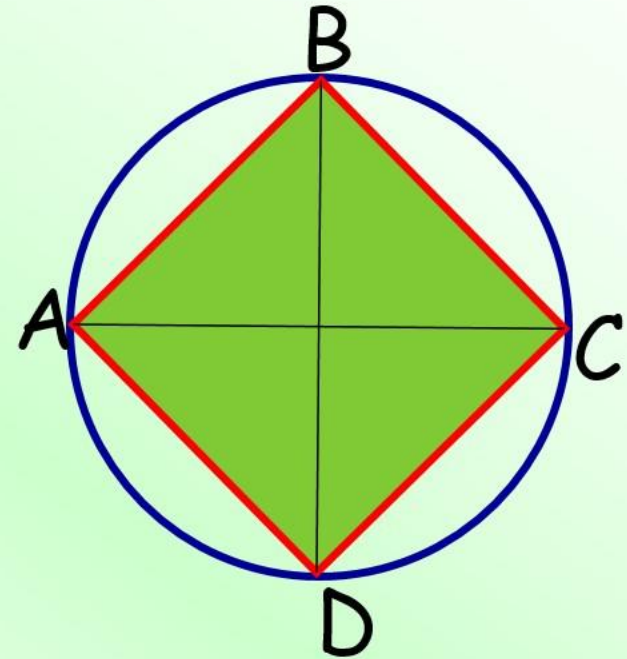

- 1) Побудувати коло довільного радіуса.
- 2) Від довільної точки M кола послідовно відкласти хорди, які дорівнюють радіусу.
- 3) З'єднати послідовно точки - це вершини правильного шестикутника.
- 4) Сполучити через одну вершини правильного шестикутника, отримаємо правильний трикутник.

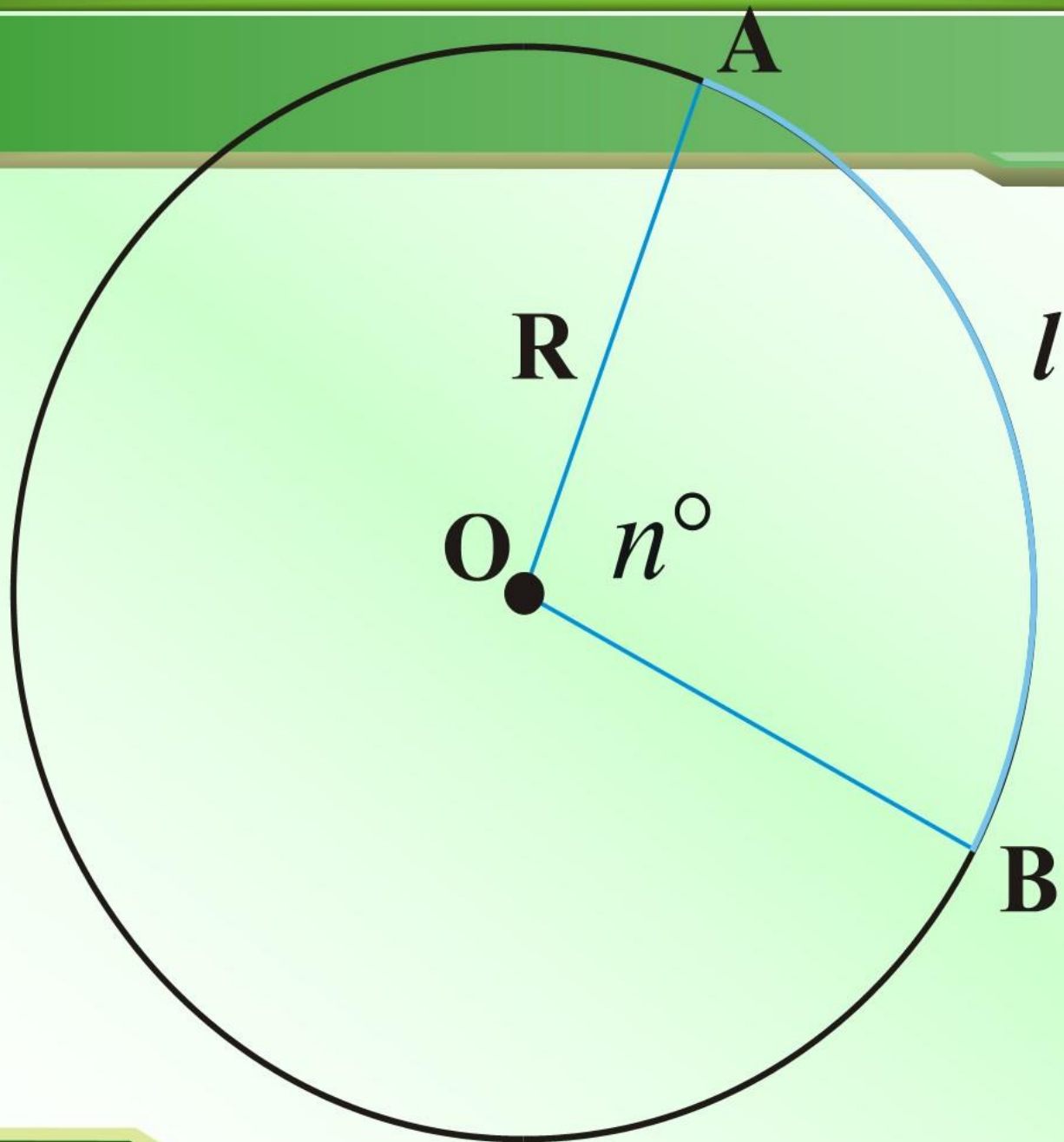
Алгоритм побудови правильного чотирикутника

- Для побудови правильного чотирикутника достатньо в колі провести два перпендикулярні діаметри AC і BD .
- Чотирикутник $ABCD$ – квадрат.

1

2

Довжина кола

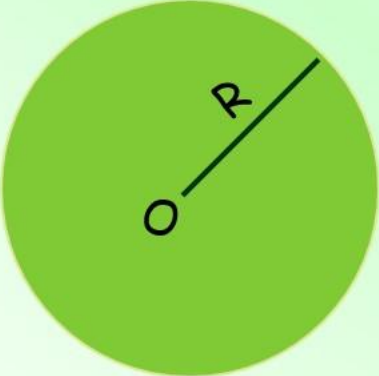
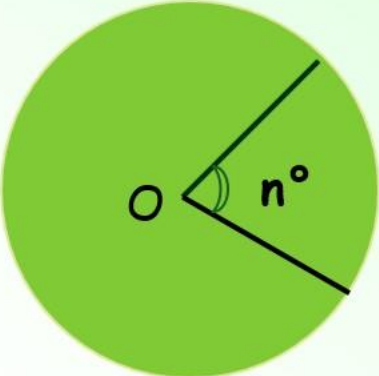

$$C = 2\pi R = \pi D$$

Довжина дуги кола

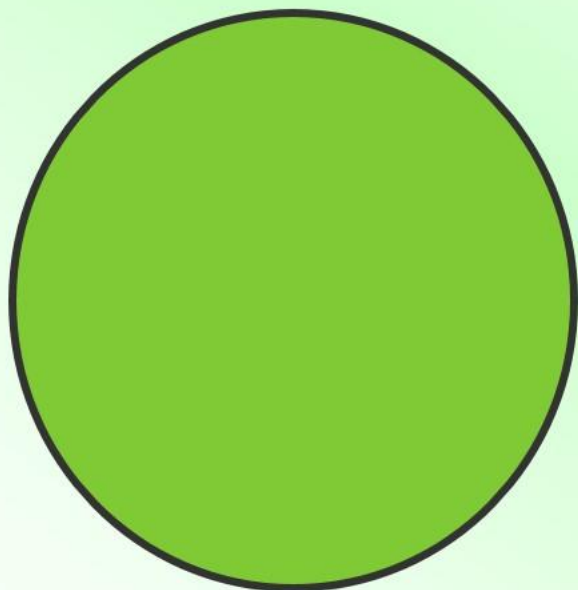
$$l = \frac{\pi \cdot R \cdot n^{\circ}}{180^{\circ}}$$

Довжина кола. Довжина дуги

Назва формули	Формула	Позначення
Довжина кола 	$C=2\pi R$	C - довжина кола R - радіус кола
	$C=\pi D$	D - діаметр
Довжина дуги 	$l = \frac{\pi R n}{180}$	l - довжина дуги R - радіус кола n° - градусна міра відповідного центрального кута

Площа круга

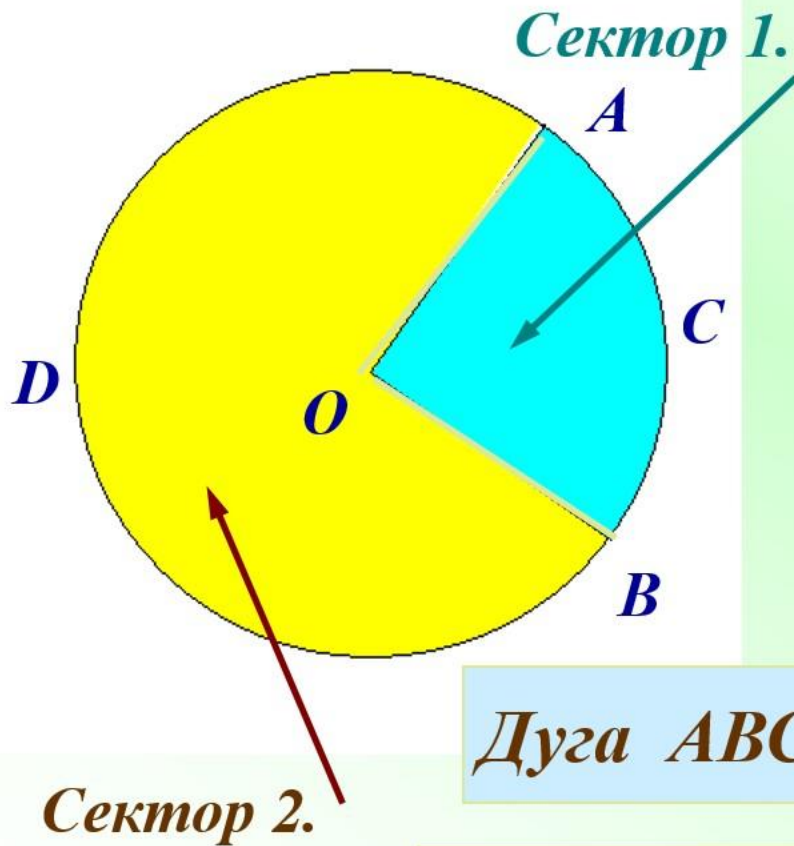

*Частина площини,
обмежена колом.*

$$S = \pi R^2$$

Круговий сектор

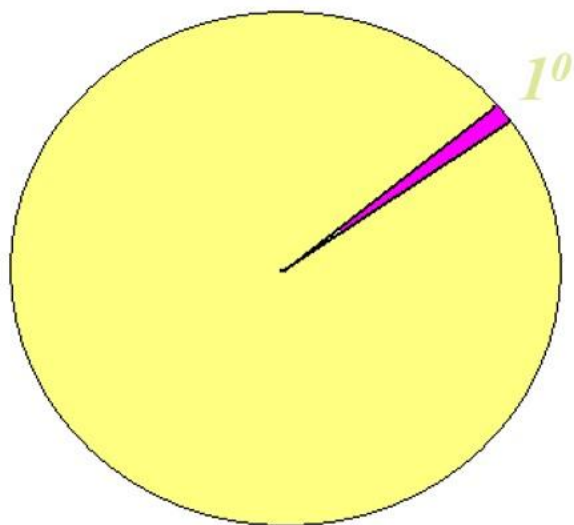

Круговим сектором називається частина круга, обмежена дугою і двома радіусами, що з'єднують кінці дуги з центром круга.

Дуга ABC – дуга кругового сектора 1.

Дуга ADB – дуга кругового сектора 2.

Площа кругового сектора

$$S = \pi R^2$$

$$S_1 = \frac{S}{360^0} = \frac{\pi R^2}{360^0}$$

$$S_\alpha = \frac{\pi R^2}{360^0} \cdot \alpha$$

$$S = \pi R^2 = \frac{\pi D^2}{4}$$

Площа сектора

$$S = \frac{\pi \cdot R^2 \cdot n^\circ}{360^\circ} = \frac{lR}{2}$$

Площа круга

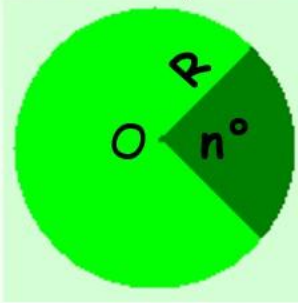
$$S = \pi R^2$$

S - площа круга
 R - радіус круга

$$S = \frac{\pi D^2}{4}$$

D - діаметр

Площа кругового сектора

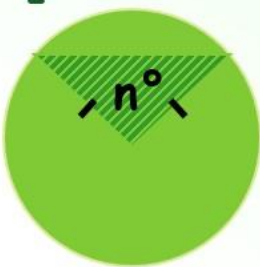

$$S_{кр.с} = \frac{\pi R^2 n}{360}$$

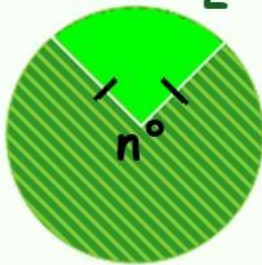
$S_{кр.с.}$ - площа кругового сектора
 n° - градусна міра відповідного центрального кута

Площа кругового сегмента

1

2

1 $n < 180^\circ$

$$S_{сегм} = S_{кр.с.} - S_{\Delta}$$

$S_{сегм}$ - площа кругового сегмента

2 $n > 180^\circ$

$$S_{сегм} = S_{кр.с.} + S_{\Delta}$$

S_{Δ} - площа трикутника